

Propovijed pape Lava XIV. na Božić 2025.

Draga braćo i sestre!

“Kličite zajedno od radosti” (Iz 52,9), kliče glasnik mira onima koji stoje usred ruševina grada kojem je očajnički potrebna obnova. Iako prašnjave i ranjene, njegove su noge lijepe, piše prorok (usp. Iz 52,7), jer su po surovim i iscrpljujućim putovima donijele radosnu vijest u kojoj se sve ponovno rađa. Novi je dan svanuo! I mi smo dio tog novog početka, iako u njega zasad malo tko vjeruje: mir je stvaran i već je među nama.

“Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem; ne dajem vam ga kao što ga svijet daje” (Iv 14,27). Tako je Isus govorio učenicima kojima je netom oprao noge. Oni su trebali biti glasnici mira, poslani neumorno putovati svijetom kako bi svima objavili “vlast da postanu djeca Božja” (Iv 1,12). Danas se, stoga, ne samo čudimo miru koji je već ovdje, nego i slavimo način na koji nam je taj dar dan. Upravo u tom “kako” blista božanska razlika koja nas potiče da kličemo od radosti. Zbog toga je Božić diljem svijeta blagdan glazbe i pjesme *par excellence*.

Proslov četvrtog Evanđelja sam je po sebi hvalospjev, u kojem je Riječ Božja glavni protagonist. “Riječ” je riječ koja djeluje. To je obilježje Božje riječi: ona nikad nije bez učinka. Doista, i mnoge naše riječi imaju učinke, ponekad i nenamjerne. Da, riječi “djeluju”. No, evo iznenađenja koje nam donosi božićna liturgija: Riječ Božja se pojavljuje, ali ne može govoriti. Dolazi k nama kao novorođeno dijete koje može samo plakati i brbljati. “Riječ je tijelom postala” (Iv 1,14). Iako će odrasti i jednoga dana naučiti jezik svoga naroda, za sada govori samo svojom jednostavnom i krhkom prisutnošću. “Tijelo” je radikalna ogoljenost koja u Betlehemu, kao i na Kalvariji, ostaje i bez riječi – baš kao i tolika braća i sestre koji su danas lišeni dostojanstva i svedeni na šutnju, bez mogućnosti da govore. Ljudsko tijelo traži brigu; moli za prihvaćanje i priznanje; traži ruke sposobne za nježnost i umove spremne slušati; čezne za riječima dobrote.

“K svojim dođe, ali ga njegovi ne primiše. A onima koji ga primiše, koji vjeruju u njegovo ime, dade vlast da postanu djeca Božja” (Iv 1,11-12). To je paradoksalan način na koji je mir već među nama: Božji dar poziva nas; traži da bude prihvaćen i, zauzvrat, nadahnjuje naše darivanje sebe. Bog nas iznenađuje jer ostaje otvoren mogućnosti da bude odbačen. Ujedno nas i privlači jer nas izvlači iz ravnodušnosti. Postati dijete Božje istinska je snaga – snaga koja ostaje zakopana dokle god se udaljavamo od plača djece i krhkosti starijih, od nijeme nemoći žrtava i rezignirane melankolije onih koji čine zlo koje ne žele činiti.

Kako bi nas podsjetio na radost Evanđelja, naš voljeni papa Franjo piše: “Ponekad smo u napasti biti kršćani koji drže Gospodinove rane na sigurnoj udaljenosti. No Isus želi da dotaknemo ljudsku bijedu, da dotaknemo trpeće tijelo drugih. Nada se da ćemo prestati tražiti osobne ili zajedničke niše koje nas štite od vrtloga ljudske nesreće te da ćemo ući u stvarnost života drugih i upoznati snagu nježnosti” (Evangeli gaudium, 270).

Draga braćo i sestre, otkako je Riječ postala tijelom, čovječanstvo govori vapeći Božjom vlastitom željom za susretom s nama. Riječ je među nama razapela svoj krhki šator. Kako tada ne pomisliti na šatore u Gazi, tjednima izložene kiši, vjetru i hladnoći; na šatore tolikih drugih izbjeglica i raseljenih osoba na svim kontinentima; ili na improvizirana skloništa tisuća beskućnika u našim gradovima? Krhko je tijelo nezaštićenih naroda, izmučenih brojnim ratovima, bilo onima koji još traju ili onima koji su završili, a za sobom ostavili ruševine i otvorene rane. Krhki su umovi i životi mladih ljudi prisiljenih uzeti oružje, koji na prvim crtama bojišta osjećaju besmislenost onoga što se od njih traži i laži koje ispunjavaju pompozne govore onih koji ih šalju u smrt.

Kad krhkost drugih proдре u naša srca, kad njihova bol razbije naše krute sigurnosti, tada je mir već započeo. Mir Božji rađa se iz plača novorođenčeta koje je prihvaćeno, iz suza koje su uslišane. Rađa se usred ruševina koje vapiju za novim oblicima solidarnosti. Rađa se iz snova i viđenja koja, poput proročanstava, preokreću tijek povijesti. Da, sve to postoji jer je Isus Logos, Smisao iz kojega je sve oblikovano. “Sve je po njemu postalo i bez njega ne postade ništa” (Iv 1,3). To nam se otajstvo obraća iz jaslica koje smo postavili; otvara nam oči za svijet u kojem Riječ još uvijek odjekuje, “više puta i na više načina” (usp. Heb 1,1), te nas i dalje poziva na obraćenje.

Evanđelje, doduše, ne skriva otpor tame prema svjetlu. Ono opisuje put Riječi Božje kao surov put, posut preprekama. Do danas autentični glasnici mira slijede Riječ tim putem koji u konačnici dopire do srdaca – nemirnih srdaca koja često žude upravo za onim čemu se opiru. Na taj način Božić daje novi polet misionarskoj Crkvi, potičući ju na putove koje joj je Riječ Božja zacrtala. Ne služimo nasilnoj riječi – takvih je već previše koje odjekuju posvuda – nego Prisutnosti koja nadahnjuje dobro, poznaje svoju djelotvornost i ne polaže pravo na monopol nad njom.

To je put poslanja: put prema drugima. U Bogu je svaka riječ upućena riječ; ona je poziv na razgovor, riječ koja se nikad ne zatvara u sebe. To je obnova koju je promicao Drugi vatikanski koncil, a koja će donijeti plod samo ako budemo hodili zajedno s cijelim

čovječanstvom, nikad se od njega ne odvajajući. Suprotno tome jest svjetovnost: staviti sebe u središte.

Utjelovljenje je dinamika dijaloga. Mir će nastupiti kada naši monolozi budu prekinuti i kada, obogaćeni slušanjem, kleknemo pred čovječtvom drugoga. U tome je Djevica Marija Majka Crkve, Zvijezda evangelizacije, Kraljica mira. U Njoj shvaćamo da se ništa ne rađa iz pokazivanja sile, a sve se ponovno rađa iz tihe snage prihvaćenog života.